

Проект за преиздаване на трудовете на доктор Гатева,
препис: Стамена Христова
преподавател – сугестопед по английски и български език в детската градина,
гр. Варна

Източник: сборник „СУГЕСТОЛОГИЯ И ОБУЧЕНИЕ“ 1987, стр. 49-52

ПЕВЧЕСКО ПОСТАВЯНЕ НА ГЛАСА НА ПРЕПОДАВАТЕЛЯ И НА ОБУЧАВАЩИТЕ СЕ

н. с. I ст. к. п. н. Евелина Гатева

Взаимовръзки между говорни и музикални интонации съществуват във всички езици и те подлежат на непрекъснато развитие.

В българския фолклор са съхранени междинните форми на говорно-вокална дейност. Това са оплакванията, баянията, гаданията и други речитативи. Песенният фолклор на народите ни дава богата илюстрация за органическата връзка, която съществува между текст, напев, танц, мислене, знаковост, дейности.

От специален интерес за правилната постановка на гласа в резонаторите и засилване на сугестивното му въздействие и в учебния процес представлява развитието на италианския език от фонетична, морфо-синтактична и сугестологична гледна точка. Историческото развитие на езика естествено е поставило гласа на италианеца в резонаторите. За чужденеца овладяването на италианското произношение е свързано в известна степен и с постановка на гласа. В италианския език съществува много ясна фиксираност на тона в гласните и в сричките, а оттам в синтаксиса и в интонациите. Завършването на думата на гласна и липсата на натрупване на съгласни е също фиксиране на тон. Това равновесие на

вокали и консонанти, на психофизиологически съгъствания и разреждания в звуковия поток представлява мелодизация на речта и води до сугестивни влияния в процеса комуникациите. Поради това италианският език е много подходящ за пеене и за естествена постановка на гласа, т.е. изнасяне на гласа в резонаторите и правилно дишане. Това е една от причините в подготовката на преподаватели-сугестопеди да влиза обучението в едномесечен курс по италиански език. Нашата методика на обучение по този език е съобразена с постановката на гласа по подобие на певците и с общата артистична подготовка на бъдещите преподаватели.

В личната ни певческа практика, както и в сугестопедичните експерименти, многократно сме наблюдавали различия в реакциите на публиката или обучаващи се към музикални изпълнения /включително и инструментални/:

а/ при които музикалната линия следва по-строго говорните интонации, има ясна фонация на гласни и съгласни без потъмнявания и без обезгласявания, без излишно разпяване на гласните за сметка на съгласните, спазване на говорната пунктуация, дихание и динамика, смислови кулминации и спадания и

б/ изпълнения според вокалните изисквания за освобождаване на говорните структури, стремеж за чисто /във вокалните изпълнения - инструментално/ звукоизвличане.

Първото изпълнение се възприема от широката публика с много повече разбиране и интерес, отколкото второто изпълнение. И това е обяснимо, тъй като там се запазва естествената връзка между говорните и музикалната интонации, между двете семиотични системи и поради това комуникацията и информацията са по-разбираеми. Второто изпълнение е предназначено по-скоро за професионална музикална аудитория, където превод на музикалната система не е необходим.

Влиянието, което оказва взаимодействието между говорните и музикалните интонации на всички равнища върху личността, бе причината, която ни накара да предложим в сугестопедичното обучение от 1971 г. поднасянето на ново учебно съдържание по различни предмети чрез мелодрама и рецитал, художествено-дидактични песни, класически песни, арии, опери, музикални спектакли.

От друга страна за нас тези жанрове са средство за правилно поставяне на гласовете и правилно певческо дишане на преподаватели и обучаващи се.

С въвеждането на мелодрамата и рецитала положихме началото на поставяне гласовете на преподавателите и обучаващите се по подобие на певческите гласове. Правилно поставените /в резонаторите/ гласове увеличават възможностите на човека в комуникациите. Отначало нашето теоретично и практическо виждане за ролята на мелодрамата и рецитала в учебно-възпитателния процес не срещна разбиране от преподавателите. Постепенно с времето и в хода на педагогическата работа, когато резултатите от нея се оказаха статистически достоверни и в много случаи ставаха очевидни, все повече преподаватели започнаха да разбират смисъла на използване взаимодействието между музиката и речта. Правилното поставяне на гласа има значение не само в педагогиката. Изтъкнатата немска певица и музикална педагожка Л. Леман /1982/ е писала следното: „Хората говорят и пеят в най-удобната, респективно обичайна за тях гласова редица, без да мислят за правилното поставяне на органите и рядко, когато са били деца им е било обръщано внимание върху ясен, красив и звучен говор.“

Нашите опити продължиха с въвеждането на операта и мюзикълите в учебния процес, не само защото са вид синтетично изкуство най-близко до сугестопедичните изисквания за глобален подход в обучението, но защото са и път към правилно поставяне на гласовете и правилно дишане.